

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 25. septembra 1926.

Telefon št. 552.

STEV. 112.

Tarifna reforma.

II.

Za vzpostavitev konkurenčnih pristanišnih tarif med Sušakom in postajami Direkcije državnih železnic v Ljubljani je bilo premagati velike težkoče, ker je pot iz Ljubljane preko Karlovca na Sušak za 200 km daljša kot pa pot iz Ljubljane preko Rakeka na postajo Fiume. Železniška uprava je morala za vzpostavitev teh pristanišnih tarif doprinesiti velike žrtve, a za ljubljansko direkcijo, ki naravno gravitira na pristanišče Trst in Reko, dali še posebne koncesije in ugodnosti, da najde promet v smeri proti Sušaku svojo konvencijenco. Tako je bila za postaje ljubljanske direkcije vzpostavljena posebna pristanišna tarifa 18/b, ki je za 12 do 15% cenejša, kakor pa je splošna pristanišna tarifa, ki velja za izvoz lesa iz področja zagrebške, sarajevske in subotičke direkcije v smeri na Sušak in Split. Enako je bila vzpostavljena za ljubljansko direkcijo tudi posebna pristanišna tarifa 19/b, ki velja za železniške pragove in ki je na razdaljo 300 km za 8 in pol odstotka cenejša, kakor pa je tarifa za izvoz železniških pragov iz ostalih pokrajin v smeri na Sušak. Kljub tem velikim žrtvam pa je še vedno tarifni položaj kočevske doline zelo neugoden. Vsi popusti ne morejo rekompenzirati ogromnega ovinka za prevoz blaga preko Grosuplja in Karlovca in tako baš ta na lesu izredno bogata dolina ne more priti v eksportnem prometu do prave veljave, ker znaša oddaljenost Kočevja od Sušaka 372 km in imajo vsled tega Polzela, Rogaska Slatina in Poljčane cenejšo tovarnino do Sušaka kot Kočevje.

Za podroben pregled konkurenčnih razmer v različnih izvoznih smerih navajamo v naslednjem nekoliko primerov vozarinskih stroškov za 10 ton rezanega in tesanega lesa, ki znašajo:

	km	Din
iz Skofje Loke do Boh. Bistrice	80	565
drž. meja		
iz Skofje Loke do Rakeka drž. meja	74	545
iz Skofje Loke do Sušaka pristanišče	359	905
odnosno Splita		
iz Kranja do Boh. Bistrice	71	545
iz Kranja do Rakeka drž. meja	83	585
iz Kranja do Sušaka pristanišče	368	920
iz Kočevja do Boh. Bistrice drž. meja	177	890
iz Kočevja do Rakeka drž. meja	131	760
iz Kočevja do Sušaka pristanišče	372	935
iz Straže-Toplice do Boh. Bistrice drž. meja	185	915
iz Straže-Toplice do Rakeka drž. meja	189	780
iz Straže-Toplice do Sušaka pristanišče	272	770
iz Poljčan do Rakeka drž. meja	177	890
iz Poljčan do Sušaka pristanišče	365	920
iz Prevalj do Rakeka drž. meja	285	1155
iz Prevalj do Sušaka pristanišče	473	1095
iz Logatec do Rakeka drž. meja	16	305
iz Logatec do Sušaka pristanišče	377	935
iz Metlike do Rakeka drž. meja	184	915
iz Metlike do Sušaka pristanišče	209	645

Iz gornjega vidimo, da imajo kraji jugovzhodno od Novega mesta kakor tudi Straža-Toplice cenejšo tovarnino do Sušaka, kakor na Rakek, dasi znaša oddaljenost teh krajev od Sušaka še enkrat toliko kakor od Rakeka. S pristaniščno tarifo je posebno pri-tegnjena na Sušak cela Dravska dolina od Maribora do Prevalj, ker je izvoz od Prevalj preko Rakeka za 60 Din pri vagonu dražji, kakor pa izvoz preko Sušaka, dasi znaša v zadnjem primeru razdalja za 180 km več. Važna je tudi odredba v novi tarifi, ki omogočuje, da se pri pošiljkih, ki gredo iz naših krajev na Sušak, odnosno prihajajo od tam v tranzitu

preko Fiume iz St. Petra, računa kilometerske oddaljenosti skupaj in na to za skupni vozarinski stavek določi vozarina in ne ločeno kakor dosedaj. Tako na primer znaša razdalja Ljubljana-Rakek dr. meja 59 km, drž. meja pri Sušaku—Sušak 25 km, skupaj 84 km, ter znaša torej tovarnina za blago, ki tarifira po razredu C za 10 ton 695 Din, dočim bi znašala pri ločenem računanju za 59 km 555 Din in za 25 km 355 Din, torej skupno 910 Din ali za 215 Din več kot po novem računanju. K gornjemu stavku je prištet še 30 Din za prevoz blaga iz postaje Fiume SHS transit do državne meje pri Sušaku.

Za uporabo pristaniščnih naprav, predvsem električnih dvigal za nakladanje in krcanje na ladje, odnosno v železniške vagone ali na obalne nasipe na Sušaku, so določene sledeče tarifske pristojbine:

1. a) za kosovno blago, pri katerem posamezni kosi niso težji od 25 q, se računa za dviganje iz ladje in nakladanje na odprti vagon ali na cestna vozila, odnosno obratno, Din 7.50;

b) za dviganje iz železniškega vagona ali s cestnih vozil ter za spuščanje na obalo, odnosno obratno, Din 8.80;

c) za dviganje iz ladje na ladjo in krov Din 6.50.

II. Za blago v razsutem stanju, ki se razklada s pomočjo košar, zajemalk ali na sličen način, se računa za vsakih pričetih 1000 kg za dviganje iz ladje in tovarjenje na odprti železniški vagon Din 11.—

III. Najemina dvigala pa stane za celi dan 450 Din, za pol dneva 250 Din, za 1 uro po dnevi 75, po noči pa 125 Din.

Omenili smo že, da je za eksport preko Sušaka največje važnosti dejstvo, da je blago, ki se lahko natovori na odprtem železniškem ležarinskem prostoru, 21 dni prosto od ležarine. Ta določba je bila posebno pri današnjem nesigurnem dostavljanju vagonov absolutno potrebna.

NOVA ŽELEZNIŠKA TARIFA IN TRGOVSKI KROGI.

Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo je poslala vsem svojim članom naslednjo okrožnico:

»S 1. oktobrom t. l. stopa v veljavo nova železniška tarifa za prevoz blaga. V svrhu informacije najširših trgovskih krogov v glavnih določbah tarifne reforme ter o posledicah, ki jih bodo imele nove tarife in tarifni predpisi na poslovne kroge v Sloveniji, je sklenila Zveza objaviti serijo informativnih člankov. Namen teh člankov je omogočiti našemu trgovstvu pravilno orientacijo v tarifno-političnem položaju, ki je nastal po tej reformi in opozoriti na razne nedostatke in potrebe dopolnil v sedanjih odredbah.

Zato priporočamo vsem gremijalnim pisarnam, da si nabavijo novo lokalno tarifo, ki stane 60 Din, ter novo pristaniščno tarifo (cena 60 Din), ki se naročajo pri Direkciji drž. železnic v Ljubljani ter da zaslusijo vse večje interese svojega gremijalnega okoliša in nam nato poročajo o vplivu, ki ga ima nova tarifa na tamošnje gospodarske kroge in razmere. V kolikor bodo pri tem stavljeni predlogi za izpremembo odnosno dopolnitev tarif, prosimo, da nam obenem pošljejo tudi podatke, iz katerih se razvidi, da so stavljeni predlogi zadostno utemeljeni, da bo mogla zveza v Vašem interesu posredovati v zadevi pri tarifnem odseku prometnega ministva.

Pomanjkanje vagonov v Sloveniji.

V zadnjem času se čujejo od vseh strani pritožbe nad pomanjkanjem vagonov, posebno za nakladanje lesa. Trgovci tožijo, da morajo po cele tedne čakati na vagone, ki so jih naročili na posameznih železniških postajah in za katere so položili predpisano kavejco 480 dinarjev. Navajajo se primeri, da vsled tega niso bili v stanju izvršiti svojih kupčijskih obvez, ker niso dobili pravočasno vagonov.

Da bi se moglo interesiranim strankam v tej situaciji od pomoči in ker je pričakovati, da bo pomanjkanje vagonov postalo v toku jesenske in zimske izvozne sezone še občutnejše, je sklenila Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani organizirati točno evidenco nedostatkov vagonovske službe na železnici. V to svrhu pozivlja Zveza vse gremije, da poizvejo pri posameznih eksportnih tvrdkah in veletrgovcih sledeče podatke:

1. Kdaj so posamezne tvrdke naročile vagone in kakšne vrste ter na kateri postaji, ki jim še do danes niso bili dostavljeni?

2. V koliko primerih so trpeli zaradi nedostatka vagonov tamošnji poslovni krogi in v kakšni meri?

3. Koliko časa so morali čakati pri posameznih naročilih na dostavitev naročenih vagonov?

4. Ali imajo sedaj nujne pošiljatve, ki so vezane na gotove termine, in koliko vagonov potrebujejo najnujnejše za prvo dobo, katere vrste, za kakšno dobo in za katere kraje?

Zveza naproša vse gremije, da organizirajo točno poročevalno službo na vseh železniških postajah svojega okoliša, dokler traja sedanje pomanjkanje vagonov ter da sproti obveščajo zvezno pisarno o potrebah trgovskih krogov na vagonih in o vozovni situaciji, da bomo mogli na pristojnih mestih takoj intervenirati, da se ne oškodujejo vsled tega interesi naše izvozne trgovine.

LEGISLATIVNO DELO V MINISTVU TRGOVINE IN INDUSTRIJE.

Ministrstvo trgovine in industrije pripravlja pravilnik k zakonu o valorizaciji bilančnih vrednot javnemu polaganju računov zavezanjih podjetij, ki izide v najkrajšem času. — V delu se nahaja predlog zakona o industrijskih obveznicah, ki naj odpomore naši kreditni krizi z možnostjo kreditov v inozemstvu na širši podlagi, kakor je to predvideval čl. 71 zakona o proračunskih dvanajstlinah za mesece april—junij 1925. — Nadalje se izdelujeta v ministru zakon o gospodarskem svetu in zakon o gospodarskih zbornicah (trgovskih, obrtniških in industrijskih), ki v bistvu ne bo izpremenil sedanjega položaja. Ministrstvo obljubljuje za doledno dobo še celo vrsto gospodarskih-administrativnih zakonov, katerih sestavo je poverila g. dr. Mirku Kosiću, tajniku novosadske trgovske in obrtniške zbornice, kojega je v ta namen vpoklicalo v ministru na začasno službovanje.

REDUCIRANJE DAVČNIH URADOV.

Kakor čujemo se v Sloveniji ukinejo davčni uradi v Ložu, Trzinu, Sevnici, Vel. Laščah, Rogatcu in Marenberku in njihovi posli preodkazejo sosednim davčnim uradom. Za razlog tega reduciranja se navaja v prvi vrsti štednja, ki bo prizadela temu prebivalstvu brez dvoma povzročila veliko nepotrebnih potov in stroškov, ker se mora v gotovih poslih vendar

R. St.:

»300 vagonov po najmanj 10.000 kg«: koliko je to?

(Iz sodne prakse.)

Šlo je za kostanjev les in spor v tej določbi v sklepnem pismu je zadobil za stranke svoj poseben pomen, ko je v tem času cena kostanjevemu lesu pričela padati.

Prodajalec je razlagal to določbo tako, da mora dobaviti 300 vagonov lesa, katerih vsak mora imeti vsaj 10 tisoč kilogramov, da pa sme doposlati kupcu in da je kupec dolžan prevzeti po dogovorjeni ceni, ki se je ustanovila za 100 kg, z vsakim vagonom tudi več nego 10.000 kg. Kupec se pa opira tak razlagi tudi v tem besedilu nespornega sklepnega pisma, češ, da je to določbo treba razumeti tako, da mora biti vagon glede teže popolnoma izrabljen, da torej ni treba plačati t. zv. zračne tovarnine. Tako so se pri pogajanjih izrečno dogovorili. Sploh je tudi trgovinski običaj pri kostanjevem lesu, da pomeni vagon prav toliko kakor 10.000 kg; označba »najmanj 10 tisoč kilogramov« služi torej samo, da se prepreči zračna tovarnina. Dolžan je torej prevzeti samo 3.000.000 kg in sme računati vsak vagon s samo 10 tisoč kilogramov.

Pravno sodišče je razsodilo v prilog prodajalcu, ko je sprejelo dokaze o zatrtjevanem trgovinskem običaju po izvedencih, o volji strank pri sklepanju pogodb pa obe stranki.

Oba izvedenca sta soglasno izpovedala, da pomeni beseda »vagon« v tuzemskem trgovinskem poslovanju običajno prav toliko kakor 10.000 kg, da se ta beseda torej v tem oziru uporablja le, da se označi količina blaga takorekoč kot računsko enota in ne v železniško-tehničnem smislu. Da obstoji kak trgovinski običaj, ki bi določal, kaj pomeni označba »vagon« po najmanj 10.000 kg, izvedenca nista mogla ničesar povedati. Glede razlage sporne pogodbene določbe pa sta bila različnega subjektivnega mnenja. Po enem izmed njiju je smel prodaja-

osebno obračati na davčne urade, n. pr. pri diferencah o plačilih, v takšnih zadevah itd., povzročalo pa bode osobito ob sedanjih stanovanjskih razmerah nepri-liko tudi uradnikom, ki bodo brez dvoma težko dobili na svojih novih mestih primerna stanovanja. Po našem mnenju je prihranek na redukciji tako malenkosten, da bi ministru moglo brez ogrožanja ravnotežja državnega proračuna počakati z redukcijo do uveljavljanja reforme finančne uprave.

OGRSKE BANKE IN PREDVOJNO PREMOŽENJE.

Ogrske banke so predelale svoje račune na valuto pengö, so izdale bilance in so priobčile statistiko ogrske kreditne organizacije. Doslej so mogli ugotoviti sledeča zanimiva dejstva: Na ozemlju sedanje Ogrske je delovalo leta 1913 820 denarnih zavodov, leta 1924 samo 680, in letos je priobčilo na pengö prikrojene zlate bilance samo 600 zavodov. Leta 1913 je imelo onih 820 denarnih zavodov 1506 milijonov zlatih kron lastne glavnice, leta 1924 680 zavodov samo 13'8 milijard zlatih kron; in na podlagi pred kratkim priobčenih bilanc razpolaga sedaj obstoječih 600 ogrskih denarnih zavodov s 183'1 milijard zlatih kron lastne glavnice; banke v Budimpešti imajo 141'2 milijard zlatih kron, provincijalne banke pa 41'9 milijard. Kakšna razlika med predvojno in med vojno dobo!

lec dobaviti kupcu navedeno število vagonov, ki je vsaka morala imeti vsaj 10.000 kg, a meja glede teže navzgor ni bila omejena, vsaj toliko ne, da bi se ne smelo naložiti na vagon do 12.000 in 15.000 kg. Drugi izvedenec pa je mnenja, da bi smel prodajalec dobaviti le ono količino blaga, ki bi ustrezala navedenemu številu vagonov, računjenih po 10.000 kg, in bi torej število efektivno dobavljenih železniških vagonov sploh ne bilo upoštevano. Z ozirom na to različno subjektivno razlago sporne pogodbenne točke od strani obeh izvedencev je jasno, da v tem oziru o kakem trgovinskem običaju sploh ne more biti govora, in da se mora prava pogodbeni volja strank ugotoviti na drug način.

Kupec je sicer tudi še uveljavljaj, da je v istem letu z različnimi drugimi strankami sklenil slične pogodbe, da se je pa pri vseh teh »vagon« je mal za 10.000 kg in ne več. Toda to samo po sebi ne more izključiti, da bi pravdni stranki ne bili sklenili izrečno dogovor drugače, tako kakor ga zatrjuje prodajalec. Na podstavi prodajalčevega zaslivanja kot stranke je sodišče ugotovilo, da je prodajalec 8. aprila kupcu, ki se je bil zglasil pri njem, izjavil, da ima kakih 400 vagonov, t. j. 4.000.000 kg kostonjevega lesa na razpolago, na kar je bil kupec pripravljen kupiti to količino in še pripomnil, da jo bode prodajalec lahko naložil na 300 železniških vagonov, ko je bila pogodba že napisana, je kupec še izrečno izjavil, da bode vpisal besedo »najmanj«, da bode bolj sigurno, da bo dobil vso omenjeno količino lesa. Po tem pa je jasno, da se je sporazumna volja obeh strank nanašala na vso, po prodajalcu omenjeno količino kostonjevega lesa, t. j. na okoli 4.000.000 kg in da v pogodbo napisane besede »300 vagonov po najmanj 10.000 kg« niso bile rabljene z onim pomenom in onim zmisлом, ki ga imajo običajno v trgovinskem poslovanju, t. j. kot absolutno določena računsko enota v tem zmislu, da pomeni vagon toliko kakor 10.000 kg, ampak da je s temi besedami bila mišljena vsa po prodajalcu omenjena količina okrog 4.000.000 kg, ki bi se naj dobavila kupcu z efektiviranjem 300 efektivnih železniških vagonov. Kupec je, kot stranka zaslivanja, sicer zanikal, da bi se bilo ob pogajanju govorilo o 4.000.000 kg, in je trdil, da se je enostavno govorilo o 300 vagonih ter da se je beseda v tem zmislu, da mora biti godbo le v tem zmislu, da mora biti nakladalna teža vagonov izrabljena popolnoma, da ne bode treba plačevati zračne tvornine. Sodišče pa je moralo prisoditi večjo verjetnost prodajalčevi izpovedi, ker ni uvideti, kak poseben interes bi mogel imeti kupec na tem, da se prepreči zračna tovarnina, ki itak ne obremenjuje njega, ker je po mnenju izvedencev itak trgovinski običaj, da mora morebino zračno tovarnino kupcu prodajalec povrniti, če ima prevozne stroške nositi kupec, kakor v tem primeru dogovorjeno.

Prizivno sodišče je potrdilo prvo sodbo. — Izvedenec sta pač oba izjavila, da pomeni vagon brez drugega dostavka toliko kakor 10 ton. Glede razlage sporne določbe, ki ima tak do-stavek, je pa izpovedal eden izvedencev, da bi se smelo naložiti na vagon 12 do 15 ton, drugi pa, da mu ni znano, kaj sta hoteli stranki izraziti z besedo »najmanj po 10.000 kg«, vendar da on misli, da je dobaviti na vagon 10.000 kg. Iz teh izpovedi, predvsem iz slednje navedene, pa sledi, da o kakem trgovinskem običaju v tem oziru ne more biti govora in da bi bilo torej odveč, da se zasliši še tretji izvedenec, kakor meni prizivatelj.

Vsebinsko pogodbe in dotično voljo strank je razmotrivati tudi pogledom na vse okolnosti tega posebnega primera, ki so utegnile biti merodajne strankam za njujn sklep. Ugotovitvam, ki jih je v tem oziru napravilo na podstavi sprejetih dokazov prvo sodišče, ni kaj prigovarjati in se jim iz pravih razlogov prve sodbe pridružuje v vsem obsegu tudi prizivno sodišče.

Revizija tudi ni imela uspeha. — V pravni zmoti pobijane prizivne sodbe

sploh ne more biti govora. Če smatra prizivno sodišče, da je šel dogovor med strankama za tem, da je dobaviti ne 300 vagonov v običajni teži po 10 ton, marveč 300 vagonov tovora po najmanj 10 ton, a prosto prodajalcu dobaviti tudi večje vagonске tovore, s tem ni rešilo nikakega pravnega vprašanja. Gre le za ugotovitev volje strank, torej dejanskih okolnosti, ki s pravnim vprašanjem nima stika. Dejanske ugotovitve pa se dajo z revizijo pobijati le, če so v protislovju s spisi ali napravljene brez zadostne podlage. Ne v enem, ne v drugem oziru pa ni utemeljenega očitka proti sodbi. Sicer nasprotuje po mnenju revizije ugotovitev, da ne gre za dogovor o 300 vagonih kot določeno množino 4000 ton, nego za 300 vagonskih pošiljatev z nedoločeno skupno težo, od katerih pa vsaka pošiljatev mora najmanj 10 ton iznašati, trgovinskim običajem. Toda v tem oziru ne gre za trgovinski običaj, ker morejo stranke proti njemu kaj drugega dogovoriti, kar se je tukaj po podsodnih ugotovitvah tudi dogodilo. Ali pomeni označba »najmanj po 10.000 kg« le, da se hočejo s tem izključiti t. zv. zračni tovori, izvedenec nista mogla točno odgovoriti, ker je bil eden mnenja, da more prodajalec dobavljati vagone, naložene s 10, 12 ali celo 15 tonami, drugi pa, da gre za vagone po 10 ton. Pravilno torej zaključuje prizivna sodba, da sledi iz tega, da kakega trgovinskega običaja v tem oziru ni. Gléde na to in pa ker je po § 362. civ. pravdn. z. v takem primeru dopustitev dokaza po tretjem izvedencu prepuščena preudarku sodišča, tudi ni pomanjkljivosti postopanja in je prizivna sodba vseskozi pravilna.

Kupujmo in podpirajmo domači izdelek. izvrstno KOLINSKO CIKORIJO

Trgovina.

Opozorilo trgovcem s tekstilnim blagom. Na prošnjo čl. tvrdke Vonwiller et Cie., eksport volnenega blaga v Brnu, CSR, opozarja konzulat Češkoslovaške republike v Ljubljani, tukajšnje trgovce, da so se v zadnji dobi pojavili v Jugoslaviji neopravičeni zastopniki omenjene firme, ki so za nje račun fingirali naročila in za ista kasirali neopravičene pred-ujme, s čimer so dotične trgovce občutno oškodovali, tvrdko pa postavili v zelo neprijeten položaj. Opozarjajo se vsi tukajšnji trgovski krogi, da so v takih slučajih oprezní.

Vpisi v trgovinski register. Vpisale so se nastopne firme: Slaščičarna »Jora«, družba z o. z., Celje, Reprezentanca delniške družbe Donava-Sava-Jadransko morje (prej družba južne železnice) za kraljevino SHS, Ljubljana, Vode-Reicher-Turk, lesna trgovina, Ljubljana, in Tovarna parketov in lesne volne Marenc in drug v Št. Petru v Sav. dolini. Izbrisali sta se nastopni firme: Tvornica modrila F. Turin & Komp. v Celju, družba z o. z. v likvidaciji, in Perhavec & Valjak, tovarna za izdelovanje likerjev, družba z o. z. v Mariboru v likvidaciji.

Monopol tobaka v Jugoslaviji. V Jugoslaviji je šest tvornic tobaka, dvoje za cigarete, ena tvornica za zaboje, dve solarni in 46 skladišč za predelavo tobaka. Uprava monopolov ima 733 uradnikov, 237 zvaničnikov in 456 slug. Skupaj torej 1426. Dohodki monopolov neprestano nastejo. Leta 1923 so znašali 2.008.653.000 dinarjev. Leta 1924 2 bilijona 300.000.000 dinarjev, lani pa 2.465.000.000 dinarjev. To so dohodki brez taks. Monopolska uprava plačuje anuitete za vse predvojne dolgove bivše kraljevine Srbije in za Blairvo posojilo. Za prve plačuje pa 102, za drugo pa po 70 milijonov dolarjev na leto. V kratkem bo uprava monopolov zgradila nekaj novih skladišč soli. Največjo pažnjo posveča uprava prodaji tobaka v inozemstvu.

Ureditve delovnega časa v beograjskih trgovinah. Pogajanjem, ki so se vršila med delojemalci in delodajalci glede ureditve delovnega časa že skoro tri leta, je napravila uprava mesta Beograda, v katere kompetenco spada zaščita

reda in ugleda prestolice, konec s tem, da je te dni izdala na osnovi obrtnega reda in zakona o zaščiti delavcev naredbo, ki je to vprašanje definitivno uredila. Delavni čas po trgovinah v Beogradu bo trajal sedaj 10 ur. Trgovine se bodo odpirale ob 7. predpoludne in ob 2. popoldne, a zapirale se bodo ob 12. opoldne in ob 7. zvečer. Varnostni organi so dobili navodila, po katerih bodo pazili, da se ta odredba ne bo izigravala.

Italijansko-rumunska trgovska pogodba. Po sklenjeni pogodbi o prijateljstvu med Italijo in Rumunijo nameravati obe državi skleniti še novo trgovsko pogodbo, ki naj okrepi medsebojne odnose tudi v gospodarskem oziru.

Češkoslovaški trgovski stiki z Albanijo. Češkoslovaški izvoz v Albanijo se razvija pretežno preko Italije in italijanskih pristanišč. Od celokupnega italijanskega izvoza v Albanijo odpade približno ena dvanajstina na češkoslovaško blago. Ker pokriva Italija približno ¼ celokupnega albanskega uvoza, odpada na češkoslovaško blago okroglo ena deseti-na vsega albanskega uvoza. Od češkoslovaškega blaga se uvaža v Albanijo največ sladkorja, stekla in porcelana.

Industrija.

V Šibeniku se ustanovi nova tovarna za aluminij. S pomočjo ameriškega kapitala se namerava zgraditi v Šibeniku novo tovarno za pridobivanje aluminija. Kakor znano tvori bauksit, kojega nahajamo v Dalmaciji v velikih množinah, sirovine za aluminij in brez dvoma bo tovarna, ki bo prva te vrste v naši državi, dobro uspevala.

Začetek ograde sladkorne kampanje. Nekatere sladkorne tovarne na Ogrskem so z obratovanjem že pričele in so začele s produkcijo sladkorja. Večina tovarn pa začne z delom šele v zadnjih septemskih dneh. Strokovni krogi pravijo, da je pesa kvalitativno prav dobra, da je pa kmeti nočejo odkopati, ker čakajo na dež in s tem na večjo težo. — V bodočih dneh se bodo začela med finančnim ministrom in med zastopniki sladkornih industrijcev pogajanja o določitvi cene za sladkor. Kakor beremo, se domače cene za sladkor ne bodo spremenile.

Gratis-akcije rumunskih petrolejskih družb. — V gospodarskih in finančnih rumunskih krogih se govori, da bodo začela izdajati petrolejska podjetja gratis-akcije. Družbe, ki so dale delničarjem primerno dividendo, so morale odšteti državi velike zneske kot dividendni davek. Da se temu ognejo, bodo izdale nove akcije in jih bodo prepustile stari delničarjem namesto dividend, bodi brezplačno ali pa po skrajno nizkem kurzu. Finančni krogi se pa bojijo, da lastniki delnic, ki sedaj svojo delniško posest podvojijo, novih akcij ne bodo obdržali, temveč da jih bodo prodali na borzi. V tem slučaju bi pa prišlo do preplavljanja borze s petrolejskimi akcijami. — O rumunski petrolejski industriji in o njenem razvoju bomo prinesli poseben članek.

Denarstvo.

Valorizacija galiških deželnih posojil. Posojila bivše dežele Galicije iz let 1893, 1904, 1905, 1908 in 1913 se v smislu poljskega zakona o valorizaciji zamenjajo za 5% poljsko konverzijsko posojilo. Rok za zameno poteče dne 30. junija 1927.

Davki in takse.

Donos državnih monopolov v prvem tromesečju proračunskega leta. V mesecih april, maj in junij t. l. so znašali donosi državnih monopolov 6193 milj. Din. Na posamezne monopolne predmete se razdele sledeče: tobak 4412, sol 776, petrolej 304, vžigalice 335 cigaretni papir 35 in razno 16. Proračun je prekoračil donos tobaka za 351, vžigalice 06 in cigaretnega papirja za 15 milj. Din, za proračunom pa je zaostal donos soli za 05 milj. Din in donos petroleja za 58 milj. dinarjev.

Promet.

Prometna konferenca na Sušaku. — Generalna direkcija državnih železnic je sklicala za torek dne 23. septembra t. l. na Sušak konferenco o voznem redu za prihodnje leto 1927. Na tej konferenci se bo razpravljalo: 1. o mednarodnih brzovlakih in potniških zvezah, 2. o lokalnem voznem redu potniških, poštinih in mešanih vlakov ter 3. o drugih eventualnostih, ki so v zvezi s potniškim prometom.

Nadomestitev železnih telefonskih žic z bakrenimi. Ministrstvo pošt in brzojava je sklenilo, kakor se poroča iz Beograda, da izmenja telefonske in brzojavne proge v Sloveniji, ki so opremljene z železnimi žicami. Proge bodo dobile bakreno žico. Dasi se je to tudi s strani naše zbornice neštetokrat zahtevalo in bi bilo že res potrebno, da se nadomestijo železne žice, ki električne struje tako slabo prenašajo, da po pogovori na večje razdalje skoro izključeni, se zdi ta notica vendar komaj verjetna.

Preustroj poljskih železnic. Z začetkom novega gospodarskega leta bodo oddali poljske železnice na novo posebej za to ustanovljeni generalni direktorji državnih železnic, ki bo upravljala železnice na strogo trgovski podlagi. Na čelu direktorije bo generalni ravnatelj, ki bo imel poleg svoje plače še določene odstotke na čistem dobičku. Prometno ministrstvo bo obdržalo samo kontrolne funkcije in pa določitevno pravico v tarifnih vprašanjih.

Rumunske železnice. Rumunsko prometno ministrstvo študira načrte za zboljšanje železniškega prometa. Brez oziroma na potrebo novih železniških zvez je podstavek obstoječih prog deloma zelo slab, in prav tako tudi lokomotive in vagoni. Za redno obratovanje je potrebnik 3500 lokomotiv, 5000 osebnih in 80 tisoč tovornih vagonov. Imajo pa samo 2000 lokomotiv, 3500 osebnih in 46.000 tovornih vagonov. Pogajajo se za dobavo kapitala, ki bi omogočil nabavo novih vozilnih sredstev in pa popravo prog.

Strokovno šolstvo.

Začetek šolskega leta na Gremialni trgovski šoli v Ljubljani se vrši dne 4. oktobra t. l. ob 2. uri popoldne. Vsi vajenci in vajeke naj se zglasijo točno ob določenem uri na Ledini. Pouk se bo vršil v ponedeljkih in torkih popoldne. Podrobnosti so razvidne na šolski deski v veži šole na Ledini.

RAZNO.

Klavnica v Subotici. V Subotici se ima zgraditi velika klavnica in tržnica. Pogoj za eventualni nakup klavnice in tržnice so interesentom na vpogled pri zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Zbližanje med Jugoslavijo in Bolgarsko. Bolgarski finančni minister Volov je sprejel nekatere zastopnike tiska in jim podal važne izjave o pokretu, ki je nastal pod novim režimom med Bolgarijo in Jugoslavijo. Volov je izjavil, da je zadovoljen z uspehi in s pogoji posojila za begunce, ki ga je dobila Bolgarija. Zadnje zблиžanje med Bolgarijo in Jugoslavijo pomeni prvo etapo za vzpostavitev tesnejših stikov med obema na rodoma. Jasno je, da ta dva naroda ne moreta živeti ločeno in ju ni mogoče obzidati s kitajskim zidom. Bolgarska vlada bo kmalu pokazala, da želi iskreno prijateljstvo in zavezništvo z Jugoslavijo. Pokret makedonskega komiteja bo v kratkem popolnoma zatrt. Sploh manjkajo osebe, ki bi ga hotele voditi. Dogodki, ki so pred enim mesecem zastupljali medsebojne odnose, so urejeni.

Mednarodna gospodarska konferenca. V zadnji seji druge komisije v Zenevi je poročal Loucheur o pospešenem sklicanju Mednarodne gospodarske konference. Povedal je, da je prvi tajnik Zveze narodov določil za datum drugega zborovanja pripravljalne gospodarske komisije že 15. november. Šele potem bo mogla Zveza narodov razpravljati o vprašanju vpoklica in sestave gospodarske konference. Pripravljalna gospodarska komisija je dobila samo splošno navodila, nato je predložil Loucheur svojo resolucijo, ki pozdravlja spomenico Zveze narodov za sklicanje mednarodne gospodarske konference in ki ugotavlja, da zahteva sedanji svetovnogospodarski

položaj bolj kot kdaj prej mednarodno sodelovanje držav. Komisija je predlog Loucheurja soglasno sprejela in ga bodo predložili zboru Zveze narodov. V poročilu omenja Loucheur, da je uspeh konference mogoč le tedaj, če izlušči pripravljalni odbor iz ogromne množice gospodarskih problemov samo majhno število bistvenih vprašanj, za kojih ureditev bi se pa konferenca morala pač pošteno potruditi. Kakor vidimo, hočejo res nekaj narediti. **1200 milijonov mark za Porenje!** »New York Times« prinaša poročilo iz Berlina, da je Nemčija pripravljena dati na razpolago za 1200 milijonov mark prednostnih akcij nemške državne železnice reparacijskim upnikom, da dobi za to oprostitev Porenja, Saarskega okrožja in okrajev Eupen in Malmédy. Državna vlada nima nič proti temu, da pridejo za stabilizacijo francoske-belgijske valute potrebni železniški boni na trg.

Mednarodna konferenca dela. Urad dela v Ženevi je poslal Centralni industrijskih korporacij v Beogradu vabilo na 33. zasedanje Sveta mednarodnega urada dela, ki se bo vršilo v dneh 13. in 14. oktobra t. l. v Ženevi. Mednarodna organizacija delodajalcev bo imela predhodno dne 11. in 12. oktobra v Ženevi posebno konferenco, na kateri bo razpravljala o delovnih razmerah v evropskih državah. Našo državo bo na tej konferenci zastopal glavni tajnik Centralne industrijskih korporacij v Beogradu g. Gj. Čurčin.

Gospodarska kriza v Rumuniji. V zvezi z jesensko kampanjo se pojavlja v Rumuniji občutno pomanjkanje denarja, ki se bo ob sladkorni kampanji še poostriilo. V gospodarskih krogih se splošno izraža bojazen, da ne bi pomanjkanje denarja povzročilo kreditne krize in da ne bi banke, ki ne razpolagajo z zadostnimi likvidnimi sredstvi, deloma kreditov ne omejile, deloma pa že dovoljenih kreditov ne odpovedale, v splošnem pa kreditov ne podražile, da ne bi gospodarski krogi za povišane stroške mogli najti kritja v svojih kalkulacijah.

Spominska knjiga češkoslovaške industrije in trgovine. Povodom desetletnice obstoja češkoslovaške republike bodo izdali Čehi posebno propagandno publikacijo o češkoslovaški industriji in trgovini o njenih prvobornih. Knjiga je namenjena bodočim rodovom v spomin in pa sedanjim praktični potrebi. Obravnava vse zanimive pojave iz zgodovine češkoslovaškega gospodarskega podjetja in pa v soudeležbi republike na njegovem razvoju.

Ljubljanska borza.

Petek, dne 24. septembra.

Vrednote. Invest. pos. den. 72, bl. 73.50; loter. drž. renta, den. 307, bl. 310; zast. listi Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; kom. zadolž. Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica, den. 193, bl. 196; Ljublj. kred. banka, den. 165, bl. 170; Merk. banka, Kočevje, den. 92, bl. 94, zaklj. 92; Prva hrv. šted., Zagreb, den. 866, bl. 870; Slav. banka, Zagreb, bl. 12; Kred. zavod, den. 165, bl. 175; Strojne tovarne, bl. 112; Združ. papirnice, den. 104; Stavbna družba, den. 55, bl. 65; Sešir, den. 104, bl. 104, zaklj. 104.

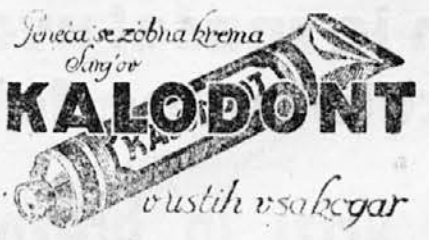
Blago. Les: 2.60 m 14 × 24 × 14 otesani, dobava do koncem aprila 1927, plačilo proti akreditivu, feo meja za kom. den. 37; bukov. pragovi: 2.45 m 12 × 22 × 12, dobava do koncem marca 1927, plačilo proti akreditivu, feo meja za kom. den. 33; deske 24 mm, 4 m dolž., suhe, I., II., media 23, 24, feo meja den. 510; skorete 13 mm, 4 m dolž., media 21, 22, I., II., feo meja, den. 540; deske 25 mm, od 2 do 3 1/2 m dolž., od 9 do 15 cm šir., suhe lepo izdelane, za 100 kg feo meja, den. 60. — Zito in poljski pridelki: Pšenica nova, feo nakl. post. bl. 260; pšenica domača nova, feo nakl. post. bl. 285; koruza, feo vag. nakl. post. bl. 165; rž domača, feo nakl. post. bl. 210; oves novi, feo nakl. post. bl. 155; fižol beli novi, feo vag. nakl. post. bl. 170; krompir rani, feo vag. slov. post. bl. 95; laneno seme, feo Ljubljana, den. 380; laneno seme Podravina, feo Ljubljana, den. 370; seno sladko, stisnjeno, feo vag. slov. post. bl. 100.

Zdravje in sreča

Mamica in otročiček, vsa čista dehtita žarita svežosti, okusna, oskrbovana. Veselo zdravje se smeje z lestečimi zobmi

Dnevna gojitev s »Kalodontom« je najsigurnejša pot, da obvarujete lepoto in zdravje Vaših zob.

TRŽNA POROČILA.

Dunajska borza za kmetijske produkte (22. t. m.). Tendence svetovnega trga je zopet čvrstejša, ker so slabša poročila iz Kanade dala povod za spekulacijska nakupovanja. Dočim na budimpeštanskem tržišču ta čvrstoča ni vplivala, je bilo dunajsko tržišče čvrstejše, zlasti ker so se ponudbe v žitu zmanjšale. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica domača 38—39, potiska 42.50—43.50, rž 28.25—28.75, ječmen domači 31—39, slovaški 34—39, turščica 25—26, oves domači 23.75—24.50, moka »0« (trgovini na debelo) domača 72—75, madžarska 68—73, jugoslovenska 67—71.

Cene na njujorški banki. Dne 21. septembra t. l. je notirala na njujorški borzi kava Santos 4 = 22'31, rio št. 7 = 17'75, za september 16'75, za december 16'27, za marec 15'84, za maj 15'54, in za julij 15'24, sladkor pa za september 2'71, za december 2'79, za januar 2'81, za marec 2'74.

Čaj. Na svetovnem trgu se položaj čajeve trgovine v zadnjih tednih ni spremenil. V Hamburgu imajo cene za srednje in fine vrste prav čvrsto tendenco. Pridelek v Severni Indiji je bil koncem avgusta za dobra dva milijona kilogramov boljši kot lani in za 11 milijonov kilogramov boljši kot leta 1924. Vreme je dobro. Zato pričakujejo za slabše vrste večjega dovoza v Evropo in s tem vred tudi nekoliko znižanih cen, čeprav je tendenca zaenkrat še prav trdna. Za boljše vrste pa znižanja ni pričakovati, ker je njih produkcijska možnost omejena. Pridelek na Kitajskem je otežen vsled neprestanih domačih bojov. — Povprečni letni svetovni pridelek čaja znaša ca 650 milijonov kilogramov, od kojih pride na Kitajsko 300 milijonov kilogramov, na Indijo nad 150, na Ceylon ca 80, na Japonsko ca 40 itd.

SLOVENIA-TRANSPORT d. z o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.
Izvršuje vse spedijske posle, reekspedicije, vskladitve, prevoze, carinjenje robe. — Telefon št. 723.

Carinsko posredništvo Just Piščanec, Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.
Izvršuje carinjenje, carinske reklamacije, rekurze in vsa v carinsko stroko spadajoča dela. — Telefon št. 723.

DR. I. HÖGLER
se je preselil in ordinira od torka, dne 28. septembra naprej v Ljubljani
v Dalmatinovi ulici št. 9
(vhod Kralja Petra trg št. 3) dopoldne od pol 10, do pol 11.,
popoldne od 2. do pol 4. ure.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje moko in
deželne pridelke
raznovrstno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za
kavo in mlin za di-
šave s električnim
obratom.
CENIKI NA RAZPOLAGO!

Edino šivalni stroji in najboljši kolesa
za rodbino, obrt in industrijo so le
JOS. PETELINCA
Najnižje cene! **Gritzner Adler** Tudi na obroke!
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vezanju brezplačno. — Večletna garancija.

V Mariboru na Kralja Petra trgu se oddajo v najem
prostorni trgovski lokali z skladišči in kletjo
in posebej še štiri velika skladišča s kletjo.
Pojasnila daje Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani, Aleksandrova cesta.

Sode in sodarska dela
vseh velikosti in vrst izvršuje najceneje, točno in dobro
FRAN REPIČ, sodarsko podjetje,
Ljubljana — Trnovo.

Pozor! Veletrgovci, trgovci, gospodinjice! — Zahtevajte Jarc-ovo zdravstveno sladno kavo
Ker je dobra in okusna, zdrava in okrepljena, ter poceni!
ZDRAVSTVO - VENA
SLADNA - KAVA
Izdelovanje sladne ržene in ječmenove kave
VIKTOR JARC, Maribor - Lajtersberg
Zahtevajte cenik! Zahtevajte cenik!

Veletrgovina
GREGORČ & VERLIČ
Ljubljana
priporoča svojo veliko zalogo sveže praženih kav iz lastne pražarne, razno žganje in špiritus, kolonijalno in špecerijsko blago ter rudninske vode.
Zahtevajte cenik! — Točna poštežba. — Telefon št. 246.

KOLEDARJE
1927
IZVRŠUJE
TISKARNA „MERKUR“
V LJUBLJANI, SIM. GREG. UL.
SE PRIPOROČA ZA NAROČILA

Oglejte si
bogato zalogo nogavice in rokavice za dame, gospode in otroke, vozelne, navškov in čipk ter drugega modnega in toaletnega blaga, potrebščin za šivilje, krojače in čevljarje
na veliko in malo
po najnižji dnevni ceni pri:
JOSIP PETELINC
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika, ob vodiervo.

Oglašajte v TRGOVSKEM LISTU! NAROČAJTE TRGOVSKI LIST!

= LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA =
(Ustanovljena 1900.)
Ljubljana, Dunajska c. (v lastni hiši)
PODRUŽNICE:
Brezice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst. **AGENCIJA: Logatec.**
Belniška glavica Din 50.000.000 —
Skupne rezerve nad Din 10.000.000 —
Poštni ček. račun Ljubljana 10.509
Brzajavni naslov: Banka Ljubljana
Tel. šte. 261, 413, 502, 503, 504.
Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela.

JAVNOSTI.

Predsednik Saveza čevljarjev je trdil na kongresu v Zagrebu dne 22. avgusta t. l.,

da znaša poraba obutve v naši državi

letno 12 milijonov parov

da znaša domača produkcija letno . . . 4 milijone parov

ter da se uvozi letno 8 milijonov parov

Ta trditev z netočnimi podatki zavaia javnost v zmoto.

Resnica je:

državna statistika izkazuje v letu **1924** uvoz 298.008 kg, t. j. **500.000 PAROV**

v letu **1925** uvoz 468.863 kg, t. j. **782.000 PAROV**
računajoč povprečno težino 1 par 600 gr.

Po teh podatkih je znašal uvoz i. 1924 4⁰/₁₀ i. 1925 6¹/₂ ⁰/₁₀ od celokupne letne porabe.

Uvoz ni vzrok krizi in brezposelnosti v čevljarstvu.

Proizvajalci se protivijo uvozu samo zato, ker jim na trgu kontrolira njihove cene.

VPRAŠAMO JAVNOST:

- 1.) Je-li uvoz 6¹/₂ ⁰/₁₀ od celokupne letne porabe v državi uničujoče konkurenčen?
- 2.) Je-li zahteva, da se poviša carina, iz pridobitnih razlogov upravičena?
- 3.) Bo-li povišanje carine in s tem zvišanje cen obutvi služilo interesu 13,000.000 prebivalcev?

Uvoz i. 1924	Uvoz i. 1925
500.000 parov	782.000 parov

Letna poraba 12,000.000 parov.

Latina